

Ärade delegater,

För 120 år sedan såg Läkarförbundet, eller som vi då hette, Allmänna Svenska Läkarföreningen, dagens ljus i Örebro. Vid den tiden uppgick medlemsantalet till 900 stolta läkare, varav endast 10 var kvinnor. Med en symbolisk årsavgift på tre kronor var detta mer än bara en sammanslutning; det var en rörelse. Och precis som idag så var den tidens läkare otroligt hängivna sitt uppdrag.

När jag reflekterar över de gångna 120 åren är det svårt att inte förundras över hur mycket läkaryrket har förändrats.

1903 fanns det endast 1 200 läkare i hela Sverige. Av dessa var nästan hälften så kallade provinsialläkare. Det var de som utgjorde sin tids primärvård. Dessa läkare var ofta ensamma i sina distrikt och ansvarade för hela befolkningens hälsa. Föreställ er den enorma utmaningen - att ensam ansvara för en lista med ca 13 000 patienter.

Denna tids läkare stod inför ofattbara prövningar. De senaste trettio åren hade nio epidemier svept över landet, och snart skulle den fruktade spanska sjukan slå till. Trots detta arbetade de outtröttligt, med begränsade resurser och stod ofta mer eller mindre maktlösa inför sjukdomarnas förödelse.

Dessa svårigheter ledde till att många provinsialläkare kände ett djupt samhällsansvar. De såg lidandet omkring sig, den nöd de ofta inte kunde lindra. Och det var dessa händelser som drev dem till att kämpa för bildandet av ett läkarförbund. Istället för att ge upp organiserade man sig, och blev starka tillsammans.

Det är också värt att nämna den tidens samhällsstruktur. Gifta kvinnor var inte ens myndiga utan endast änkor hade fulla rättigheter. Trots dessa omständigheter var det tio kvinnor som stod starka som medlemmar i Läkarförbundet. En påminnelse om att framsteg alltid är möjligt, trots dåliga odds.

Jag tycker det är viktigt att vi blickar tillbaka på vår historia, lär oss av den och hedrar de läkare som gick före oss. De som kämpade, inte bara mot sjukdomar, men också mot tidsandan och de begränsade resurser som fanns då. Det är deras arv som vi bär vidare idag.

Jag är otroligt stolt och hedrad att få stå här 120 år senare, som kvinna, läkare och främsta företrädare för Läkarförbundet. Mycket har hänt på 120 år och vi kan konstatera att förutsättningarna för vår generations läkare trots allt är betydligt bättre.

Läkarförbundet samlar idag nästan 58.000 medlemmar och vi blir fler och fler för varje år. Vi är ett förbund för alla läkare under hela karriären. Från student till icke-yrkesverksam, på sjukhus och vårdcentral, inom industrin och forskningen, som medarbetare och chef. Det finns en otrolig kraft och kompetens inom förbundet som vi är duktiga på att nyttja – och vi skördar regelbundet frukten av vårt gemensamma påverkansarbete. Vi är såklart inte helt i mål ännu, men vi är en bra bit på vägen.

Precis som för 120 år sedan så känner vi, dagens läkare, ett stort ansvar. Och inte bara för våra patienter, utanför sjukvården och samhället i stort. Vi har svaren på hur sjukvården ska utvecklas och drivas för att bli ännu bättre och hur vi kommer till rätta med de utmaningar våra medlemmar står inför varje dag.

Rätten till fortbildning, ett hållbart arbetsliv och en utbyggd primärvård med fast läkare åt alla är frågor som vi under lång tid har prioriterat och arbetat strategiskt med, för våra medlemmar och i förlängningen för våra patienter. Dessa är också mål i vår Strategi2025 som beslutats av er som sitter här idag, fullmäktige. Vi har nått framgång i alla dessa frågor, men vi har kommit olika långt på vägen mot målet.

Påverkansarbete är ett maraton och det är fortbildningsfrågan ett levande bevis på. Vi har arbetat med den frågan länge, redan innan jag blev fackligt aktivt, och vi har år för år flyttat fram våra positioner, sprungit några kilometer längre. Och för bara några veckor sedan meddelade regeringen att man nu tillsätter en utredning som ska ge förslag på hur läkares fortbildning ska säkerställas – och vi har aldrig varit närmare målet än nu.

Något som jag brukar påminna mig själv om, och som jag nu vill påminna er alla om, är att man inte skulle ha kunnat driva de här frågorna själv, utan det har vi kunnat göra för att vi organiserat oss som ett förbund. Och det är när vi driver frågor som just *ett* förbund, och inte som olika föreningar eller enskilda läkare, som vi har störst möjlighet att påverka.

Det finns nämligen ett stort förtroende för Läkarförbundet i politiken och hos allmänheten. Detta är något som vi under decennier har gjort oss förtjänta av, och det är viktigt att vi fortsätter att förvalta det väl. Vi är en stark spelare, kanske till och med den starkaste, inom svensk sjukvård. Och inte för att vi skriker högst utan för att vi är strategiska, vi är konkreta, lösningsorienterade, och vi utgår ifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Det är så vi skapar utrymme för att vara synliga, för att höras och för att i slutändan påverka.

Läkaryrket är i ständig förändring, kanske nu mer än någonsin. Den digitala transformationen har bara börjat och vi vet ännu inte effekterna och nyttan av AI i vården, och vad den kan innebära för oss läkare.

Fram till 2031 kommer andelen av befolkningen som är 80 år eller äldre att öka med nästan 50 procent. Det är såklart positivt att vi lever längre, men det ställer också högre krav på vården och på oss. Läkarförbundets roll kommer bli ännu viktigare när pressen på vården och våra medlemmar ökar.

Inom läkarkåren ser vi också en förändrad demografi. Vi blir fler och fler som utbildat oss utomlands och vi blir fler och fler kvinnor. Om 10 år kommer läkaryrket vara ett kvinnodominerande yrke – tänk om våra 10 kvinnliga medlemmar hade veta det för 120 år sedan.

Vi har också en generation läkare som ställer andra krav. Man värdesätter flexibilitet, trygghet och balans i arbetslivet högt. De har en större medvetenhet om hela arbetsmarknadens villkor och ställer således krav på arbetsgivarna i vården utifrån det.

Allt detta, och mycket mer, behöver vi som organisation ta med oss när vi börjar forma de kommande 120 åren för Läkarförbundet. Vi behöver ställas oss frågor som: Hur ser läkaryrket ut om 10-20 år? Vilka behov har våra nya och framtida medlemmar? Och är vi som förbund organiserade och rustade för att möta dessa behov och förändringar?

Vi som Läkarförbund kommer, precis som alla andra organisationer, att behöva anpassa oss efter vår omvärld och framför allt efter vad våra medlemmar vill få ut av sitt medlemskap. Vi har lite smått påbörjat detta arbete, men vi har en lång resa kvar, som både kommer att vara utmanande och spännande, men framför allt helt avgörande för att vi ska fortsätta att vara ett attraktivt förbund för alla läkare under hela karriären, även i framtiden. Även om 120 år.

Avslutningsvis vill jag passa på att rikta ett stort tack till alla er här inne för det arbete ni varje dag gör - både i er gärning som läkare och i er roll som förtroendevald. Ett stort tack till alla er i förbundsstyrelsen som lagt ner otaliga timmar på det fackliga arbetet under året. Och ett stort tack till kansliet för det professionella och kvalificerade arbete som ni utför varje dag.

Det är ni delegater som är huvudpersonerna dessa dagar. Det är ni som tillsammans med oss i förbundsstyrelsen ska diskutera och debattera, justera och finslipa och till slut fatta beslut om Läkarförbundets gemensamma väg framåt. Med 58 inkomna motioner och en interpellation ser jag fram emot två dagar fulla av spännande debatt och konstruktiva samtal.

Härmed förklarar jag Läkarförbundets fullmäktigemöte öppnat!

Sofia Rydgren Stale, ordförande Läkarförbundet